

Terugkeren naar de Heemkunde-site kan via de *Terugknop*.
U vindt de *terugknop* bovenin uw scherm, meestal uiterst linksboven.

Gemeente	: Boxtel	Objectnr.	: BOX-42
Plaats + postcode	: Boxtel 5281 AZ/ 5281 AN	Bladnr.	: 2
Straat + nummer	: Koppel 1a		
Kad. aanduiding	: nr. 20: K 2306; nr. 1a: K 2305		
Datum	: maart 1993		
Eigenaar nr. 20	: R.O.G.J. Nuyens	Negatiefnrs.	: A27-35
Eigenaar nr. 1a	: Huisartsenmaatschap Van Liebergen en Messchaert	Staat v. onderhoud	: goed
Aard object	: erf met gebouwen	Kwalificatie	: cat. 1
Huidige functie	: kantoor/praktijk	Bescherming	: gemeente
Oorspr. functie	: woonhuis/praktijk		
Opdrachtgever	: dr. P.M. Hoek		
Architect	: P.G. Buskens (Rotterdam)		
Aannemer	: Arn. v.d. Laar (Boxtel)		
Bouwjaar	: 1903		
Bouwtype	: tweelaags villa met koetshuis		
Bouwstijl	: Traditionalisme met Jugendstil-elementen		

**NB: Het adres Koppel 1a is het koetshuis behorende bij hert rijksmonument Clarissenstraat 20.
Het koetshuis is een gemeentelijk monument!!**

Beschrijving: Op hoek van de Clarissenstraat en de Koppel gelegen complex, bestaande uit een tweelaags villa met koetshuis, tuinmuur, sierhek en monumentale rode beuk. De villa wordt omgeven door een siertuin met diverse bomen, heesters en fruitbomen; langs de straat een smeedijzeren Jugendstil-sierhek (deels verscholen in een ligusterhaag) op bakstenen voet en tussen dito pijlers (baksteenwerk in dezelfde detaillering als die van de villa); tuinmuur met gewijzigde inrijpoort tussen villa en het aan de Koppel gelegen koetshuis. De bakstenen villa beslaat een samengestelde plattegrond en telt twee bouwlagen met zolderverdieping onder een met rode tuiles du Nord gedekt samengesteld dak: op het hoofdvolume een afgeplat schilddak; aan de voorzijde boven het projecterend volume met puntgevel een zadeldak met gelijke nokhoogte; een met daktegels gedekt en met een piron bekroond kegelvormig dak op het rondevormige hoekvolume; aan elke zijde van het schilddak een dakkapel met segmentbogige bovenzijde onder lessenaardak; fleurons op de nokeinden verdwenen; twee karakteristieke hoge schoorstenen in het rechterschild en een aan de voet van het kegeldak; aan de achterzijde een trappenhuis onder plat (oorspronkelijk met een achzijdige spits); rondom - de verspringende dakvoet volgend - overstekende bakgoten op gesneden consoles. De gevelopeningen zijn nagenoeg alle oorspronkelijk (in de rechter gevel is een venster gewijzigd in een deur met zijlicht); schuifvensters met roedeverdeelde en met geel cathedraalglas bezette bovenlichten; de langwerpige vensters in het trappenhuis zijn versoberd; alle vensters met hardstenen, van een spuigoet voorziene lekdorpel. De vensters zijn deels toegerust met verheelde rolluiken.

Aan de voorgevel een portiek, aan de voorzijde geopend met een arcade van twee hoefijzerbogen met bewerkte natuurstenen aanzetstukken, en opzij met een rechthoekige opening onder natuurstenen latei (waarop de spreuk 'EIGEN HAARD IS GOUD WAARD'); in het portiek een hardstenen stoep en twee dito treden, een paneeldeur met gesmede raamroosters, bovenlicht en zijlichten met glas in lood; naast de deur en nis met smeedijzeren lantaarn; boven het portiek, over de halve breedte een balkon met opengewerkte bakstenen balustrade.

Aan de rechter gevel, op een tweetal eenlaags uitbouwen, balkons met secundair hekwerk.

Aan de achtergevel een houten serre onder pannen lessenaardak; daarboven een balkon met houten balustrade en stijlen ter ondersteuning van het ter plaatse doorschietende achterschild.

Het in kruisverband gemetselde muurwerk wordt verlevendigd door de toepassing van rode verblendsteen in banden en bij de 'ontlastingsbogen' boven de ijzeren H-vormige lateien, dito grijsblauwe steen in het trasraam en een polychroom (blauw/oranje/geel) fries aan weerszijden van een reeks liggende zolderlichten in het rondel.

Interieur met veel oorspronkelijke elementen, veelal in Jugendstil-detaillering: stucplafonds (o.a. met gestileerde uilenfiguur); glas in lood in de lantaarn boven het trappenhuis (vide met bordestrap, gesneden trappaal, en gedrukte hoefijzerbogen), glas in lood met bloemmotieven in de bovenlichten van de salon;

schuifdeuren en paneeldeuren met bewerkte architraven. Voorts een marmeren vloer in de hal, en een driedelige kelder met troggewelf en kelderlichten.

Koetshuis (Koppel 1a). Het koetshuis vormt in architectonisch opzicht een geheel met de villa. Het pand beslaat een rechthoekige plattegrond en telt één bouwlaag met zolderverdieping onder een, met rode tuiles du Nord gedekt, en overstekend zadeldak met de nok evenwijdig aan de straat, met een wolfeind aan de kopgevel en een piron op het nokeind; de straatgevel is aan de rechterzijde over twee bouwlagen opgetrokken, aan de linkerkant schuin oplopend en aan de bovenzijde rechtgesloten (hierachter plat dak en een pannen schild haaks op het zadeldak. Oorspronkelijk was het muurwerk uitgevoerd in schoon pleisterwerk, nu is het witgeschilderd; de gevels worden verlevendigd met banden en rollagen van rode verblendsteen, en dito grijsblauwe steen in de licht projecterende plint; in Jugendstil vormgegeven hoekblokken op de schuine gevelbeëindiging. Oorspronkelijk in de straatgevel een vijftal halfronde stalvensters op regelmatige afstand; deze vensters (uitgebreid met een zesde) doen nu dienst als bovenlichten van een deur en een vijftal staande vensters; op de verdieping nog de dubbele opgeklampte hooideur (hijsbalk verwijderd). In de kopgevel is de dubbele koetsdeur veranderd in een openslaande dubbele glasdeur met boven- en zijlichten.

Motivering: Tweelaags villa met koetshuis, tuinmuur en sierhek uit 1903 in traditionalistische stijl met Jugendstil-elementen; monumentale rode beuk aan de straathoek.

Van architectuurhistorische waarde vanwege het bouwtype, de bouwstijl, en de architect P.G. Buskens, alsmede vanwege de gaafheid van de hoofdvorm en de detaillering; voorts van belang vanwege interieurelementen uit de bouwtijd.

Situeringswaarde als - markant aan straathoek gelegen - beeldbepalend en gaaf onderdeel van de historische bebouwing aan de Clarissenstraat/Koppel.

Van enige historische waarde vanwege de voormalige (tot in 1991) bestemming van dokterswoning, en de aan het pand verbonden herinnering aan de Boxtelse historische persoon van dr. Hoek.

Opmerkingen: De architect P.G. Buskens genoot landelijk bekendheid; ook de Villa Phaf aan de Rechterstraat is van zijn hand. Een blauwdruk van het ontwerp was op de inventarisatie-datum in het bezit van de bewoners. Het pand is tot voor kort altijd dokterswoning geweest; momenteel wordt het verbouwd tot kantoor.

Bouwkosten 1903: 18.000 gulden.

1951: plan tot verbouwing koetshuis tot woonhuis: plaatsing deur en drie vensters in straatgevel (niet uitgevoerd), plaatsing deur in het midden van de achtergevel.

1985: verbouwing koetshuis tot praktijkruimte.

1986: wijzigen bijkeuken in badkamer.

De rode beuk is geregistreerd door de Bomenstichting (gev. te Utrecht): Rode beuk (*Fagus sylvatica* 'Purpurea'); geschat plantjaar: ca. 1880; omtrek: 390cm; hoogte: ca. 22m.

Lit./Archief:

Archief B.W.T., nrs. 608 (1951), 1985/152, 1986/15.

Monografie over P.G. Buskens, in de serie: *Bibliotheek voor moderne Hollandsche architectuur*, Bussum, 1915-1918.

G. Fanelli, *Moderne architectuur in Nederland 1900-1940*, Den Haag 1978, pp. 186, 316, 322.

Boxtel in oude ansichten, deel 1, 1985, nrs. 45-46.

Boxtel: kijk nou 'ns!, 1985, nr. 113.

De monumenten van Noord-Brabant, cultuurhistorische inventarisatie, Boxtel/

Liempde, 1986, pp. 31-32.

E.M. Meijs, *De Boxtelse straatnamen*, Boxtel 1989, nr. 70.

